

DATADOI kasutustingimused

1. Kollekttsioonid

Andmed, mida DATADOI-s säilitatakse, võivad olla avatud, embargoga, piiratud ligipääsuga või suletud. Avatud ligipääs tähendab, et andmestik on vabalt kättesaadav ning allalaetav. Teistel ligipääsuvõimalustel, nagu embargoperioodiga, piiratud ligipääsuga või suletud andmestikel, on spetsiifilised piirangud.

DATADOI kollekttsioonidesse võib üles laadida teadusandmeid kõikvõimalikest valdkondadest ja teemadel. Andmed tuleks talletada selle partnerasutuse kollekttsiooni, millega vähemalt üks kaasautoritest on seotud. Kui sobivat kollekttsiooni veel ei ole, tuleb võtta ühendust DATADOI meeskonnaga aadressil datadoi@datadoi.ee.

2. Andmete üleslaadimine

Üleslaetavad andmed peavad olema lõplikus avaldamisstaadiumis. Andmete sisestaja peab tagama üleslaetavate andmete avaldamis- ja jagamisõigused.

Andmestikud peaksid sisaldama selgitavat dokumentatsiooni, eelistatult README.txt faili, kus kirjeldatakse andmete eesmärki, andmete taaskasutamise tingimusi ning seda, kuidas andmed koguti ja kuidas andmestikku kasutada.

Brauseri kaudu üleslaadimisel on soovitatav ühe faili suurus kuni 10 GB ning ühe üleslaadimise kohta kuni 1000 faili. Suuremate failide, väga suure kogumahu või tehniliselt keerukate üleslaadimiste korral tuleb enne üleslaadimist kontakteeruda repositooriumi administraatoriga aadressil datadoi@datadoi.ee.

Olgugi et DATADOI-sse on võimalik üles laadida eri failivorminguid, soovitame kasutada alljärgnevaid säilitamiseks sobivaid vorminguid. See aitab tagada andmete sobivuse pikaajaliseks säilitamiseks ning nende kasutamise tulevikus.

Andmetüüp	Soovitatavad vormingud
-----------	------------------------

Tekstilised andmed	TXT, MD, vorminduse säilitamiseks PDF/A koos algfailiga
--------------------	---

Tabelandmed	SPSS (POR ja SAV, versioonid 7-22), STATA (versioonid 4-17), R (kuni versioon 3), XLSX, Unicode UTF-8 märgikodeeringus lihttekst: tabeldusmärgiga eraldatud väärtused (.tsv, .txt) või koma-/semikooloniga eraldatud väärtused (.csv)
-------------	---

Esitlused	PDF/A koos algfailiga
-----------	-----------------------

Märgendkeelsed	XML, HTML koos seotud failidega (.css, .xslt, .js, .es)
----------------	---

Programmikood	PY, MATLAB (.m, .mat)
---------------	-----------------------

Andmetüüp	Soovitavad vormingud
Statistilise analüüsi andmed	R (.R, .RData), SPSS (.dat/.sps), STATA (.dat/.DO)
Kvalitatiivse analüüsi andmed	Eelistatud vormingus põhiandmed, nt PDF/A või Unicode-kodeeringus lihttekst (.txt), REFI-QDA Project ehk QDPX
Fotod ja pildiandmed	TIFF (.tif või .tiff), PNG, JPG, SVG
Heliandmed	WAV, AIFF, FLAC, Mp3
Videoandmed	MP4
Teadusandmed	netCDF
Digiallkirjastatud konteinerid	ASICE
Konteiner	ZIP, kui failid tuleb säilitada ühtse konteinerina

Üleslaetud andmestikel peavad olema standarditele vastavad metaandmed, et tagada andmete leitavus, ligipääsetavus, koostöövõime, taaskasutatavus ning andmete efektiivne haldamine. Metaandmed on seejuures vabalt ligipääsetavad.

DATADOI avaldatud andmestike metaandmed on kättesaadavad OAI-PMH kaudu ning kasutatavad andmevahetuseks.

Metaandmeid võib taaskasutada eri meediumites ilma eelneva loata, kui tegemist on mitteäriliste eesmärkidega. Metaandmeid ei tohi taaskasutada ärieesmärkidel ilma ametliku loata.

Metaandmeid eksporditakse mitmetes standardsetes formaatides:

Croissant
Dublin Core
DDI
DDI HTML Codebook
JSON
OAI_ORE
OpenAIRE
Schema.org JSON-LD

Andmestikke võivad üles laadida partnerasutustega seotud isikud, kellel on DATADOI kasutajakonto ja vastava kollektsiooni üleslaadimisõigus. Andmeid võib üles laadida igal ajal, kuid

need ei ole koheselt avalikult kättesaadavad juhul, kui andmetele kehtib kirjastaja, rahastaja või muu õiguspärane embargoperiood. Sellisel juhul muutuvad andmed avalikult ligipääsetavaks pärast embargoperioodi lõppu.

Üliõpilase loodud andmete avaldamisel esitab andmestiku juhendaja või partnerasutuse vastutav töötaja, märkides üliõpilase autorina või kaasautorina. Juhendaja või vastutav töötaja peab veenduma, et metaandmed ja üleslaetav andmestik vastavad DATADOI kasutustingimustele ja andmekaitseõuetele.

Kui andmestikust valmib uus või täiendatud versioon, tuleb uuendused lisada olemasoleva andmestiku juurde ning esitada andmestik uuesti ülevaatamiseks. Pärast administraatori kinnitust avaldatakse andmestik uue versioonina. Andmestiku tsiteeringu lõppu lisatakse vastava versiooni tähis, näiteks „V2“.

Kõikvõimalike autoriõiguste rikkumiste eest vastutab andmestiku autor või üleslaadija. Kui DATADOI administraatoreid informeeritakse autoriõiguste rikkumisest, eemaldatakse vastav andmestik koheselt või piiratakse sellele ligipääsu.

Üleslaetav materjal ei tohi sisaldada privaatselt, konfidentsiaalset, tundlikku või keelatud informatsiooni, mis võib teisi kahjustada (tutvu dokumendiga „DATADOI isikuandmete kaitse tingimused“).

3. Hoiustamise litsents ja tingimused

Andmestiku üleslaadimisel tuleb valida litsents, kus on sätestatud andmete kasutamise tingimused.

Andmete varalised õigused loovutavad grandit täitjad ülikoolile töölepinguga (akadeemilised töötajad) või muule katusorganisatsioonile kirjaliku dokumendiga (intellektuaalomandi loovutamise akt).

Andmed avalikustatakse Creative Commons'i litsentsiga CC BY 4.0.

Kolmas isik, kelle andmeid on kasutatud grandit tulemuste loomiseks võib seada andmete kasutamisel piiranguid. Sel juhul tuleb andmete litsentseerimisel neid piiranguid arvesse võtta, st andmete kasutamiseks saab anda litsentsi ainult selles õiguste mahus, mida kolmas isik on lubanud (st õiguste mahus, mida ülikool on kolmandatelt isikutelt saanud).

4. Taaskasutus

Autorid, kes laadivad üles oma andmestikke, peavad arvestama, et nende andmeid võidakse taaskasutada. Seepärast on oluline andmestiku juurde lisada andmete kasutamise tingimusi selgitav litsents.

5. Andmestike eemaldamine ja embargo

Kui andmestik on üles laaditud ning sellele on omistatud DOI ehk digitaalne püsidentifikaator, siis andmeid repositooriumist üldjuhul ei eemaldata, kuna neid võib olla juba tsiteeritud ja taaskasutatud. Sellegipoolest võib ette tulla erandeid, näiteks juhul, kui andmeid on võltsitud või rikutud või nende avaldamine rikub õigusakte, lepinguid või isikuandmete kaitse nõudeid. Andmestiku võib repositooriumist eemaldada täielikult, osaliselt või rakendada piiranguid

andmestiku kindlale osale. Ligipääsu piiramine andmetele võib seejuures olla ajutine või püsiv. Andmestikule antud DOI jääb avalikult kättesaadavaks.

Andmeid võib hoiustada avatult, suletult, piiratud või embargoperioodiga ligipääsuga. Andmestikele, millele on kehtestatud embargoperiood, lisatakse embargoperioodi lõppkuupäev. Pärast embargoperioodi lõppemist muutub andmestik automaatselt avalikult kättesaadavaks, kui ei ole seatud muid piiranguid. Suletud või piirangutega andmestikud vajavad ligipääsuks andmete autori, õiguste omaja või vastutava isiku luba.

Kui ülikool või kolmas isik, kelle andmeid on grandi tulemuste loomiseks kasutatud, soovib esitada tulemuste kaitseks patendi- või kasuliku mudeli taotlust, tuleb andmete publitseerimine kuni vastava taotluse esitamiseni edasi lükata.

6. Säilitamine

Andmestike koopiaid säilitatakse Tartu Ülikooli serverites ning varundust tehakse kord ööpäevas. Virtuaalservereid varundatakse kord nädalas.

Andmestikke säilitatakse repositooriumi eluea lõpuni. Juhul kui repositoorium suletakse, tehakse kõik võimalik, et leida asendushaldaja ja/või asendusrepositoorium. DATADOI pakub oma kollektsoonidele pikaajalist säilitamist kõikidel asjaoludel ning teeb kõikvõimaliku, et säilitada repositooriumi sisu muutumatu kujul.

7. Õigused

DATADOI haldajatel on õigus eemaldada või piirata andmestikke, mis rikuvad autoriõigusi või sisaldavad privaatset, konfidentsiaalset, tundlikku või keelatud informatsiooni, mis võib teisi kahjustada.

DATADOI haldajatel on õigus muuta käesolevat reeglistikku lähtudes avatud teaduse parimatest praktikatest.

8. Kohustused

DATADOI tagab üleslaetud andmestikele ja nende metaandmetele ligipääsu, säilitamise ja pikaajalisuse kooskõlas käesolevate kasutustingimustega.

DATADOI toetab seda, et üleslaetud andmestikud järgiksid avatud teaduse põhimõtteid ja FAIR-printsipi nõudeid.

Küsimuste korral palun kontakteeruge: datadoi@datadoi.ee